

הפגנה נגד גירוש אבו-עלי שאהין החגיגות ועיסוקת-הטיעון של עצוריה-מחותרת - זה מפחיד!

סרבן-שירות שיון
אני זוכרת את הזדעזעונו אחרי כפר-קאסם!

אני למשל מאמינה, שזה לא מוסרי לפוצץ בתים, אך מניין לי הביטחון שזה לא מעשי? ובכלל, תראי איפה אנחנו חיים, תשמעי איך מדבר יובל נאמן, שר במדינת ישראל.

● **יובל נאמן מדבר דיברי טירוף.**
אריק שרון מטורף ויובל נאמן מטורף ועוד מעט גם רפול יהיה בכנסת. והוא, כך נראה לי, מהמטורפים שבחבורה. כך נראית הכנסת.

● **אלה האנשים שנבחרו לכנסת באורח דמוקרטי.**
ועל כך אנחנו מגינים. על זכותו של אדם להעמיד את עצמו באורח דמוקרטי לבחירות לכנסת. ומצד שני, התיסכול הנוראי, שאנחנו מגינים על זכויותיהם של אנשים שלא היינו רוצים אותם בכנסת.

● **במגעית עם שר-הביטחון, משה ארנס, האם נתקלתם בבעיות?**
ארנס נראה לי כאיש שיש לו רגישות לזכויות האדם, אך הרברים לא בידו. הם נמצאים בתוך דינמיקה חברתית.

● **עם שרון היה קשה יותר?**
בתקופת שרון היה מצב הרבה יותר קשה. בגדה היתה מדיניות של טיהורים ויר קשה.

„ההבדל בין ליאורית דניאל ובין לאה צמל וכליזיה נגד הוא שהן טוענות אידיאולוגית, ואילו היא טוענת מישכטית“

ואנשים רבים נהרגו בהפגנות. באפריל 1982 סערה הגדה. אני לא יודעת אם לייחס זאת לשרון, או לתקופה. מכל מקום אני לא חשה בהבדל גדול בין שרון ובין ארנס. אחרי הכל, רק השרים התחלפו. המנגנון לא התחלף.

לגיים הרבה מאוד כספים לטובת האגודה. הייתי מעריפה שהכספים יבואו מהארץ. אך לצערי זה לא הולך. חוץ מזה, החברים משלמים רמי חברות באגודה.

● **האגודה מטפלת רק במיקרים ספציפיים, או שהיא עורכת מחקרים?**
הזמנו מחקר בנושא העונשים על עבירות מסהכנסה, שהם הרבה יותר חמורים במגזר הערבי, מאשר במגזר היהודי, אך לצערנו לא הצלחנו להשיג לעניין תקציב.

● **מהי מערכת-היחסים שלכם עם „אמנסטי אינטרנשיונל“?**

המצב אצלנו לא טוב. אבל הוא הרבה יותר טוב מאשר במקומות אחרים בעולם. שאמנסטי עובדת בהם. יש מקומות שבהם מה שקורה אצלנו בנושא זכויות-האזרח זה מישחק ילדים, יש מקומות שבהם אנשים נעלמים, אצלנו זה לא יכול לקרות, זו ארץ קטנה ואי-אפשר לעשות בה תרגילים כאלה. לכן מאוד חשוב לא לאבר פרופרציה.

● **ידוע לי כי אתם חולקים לא אחת על הדוחות של „אמנסטי“.**

חלק מהדוחות על הגדה המערבית מצאנו מאוד לא מאוזנים, הדוחות מסתמכים על תלונות לא ברורות ומעצם טיבם יש בהן הרבה פנטזיה, ולכן הם מאבדים פרופרציה. כשהם באמנסטי משווים את-מה שקורה פה עם מה שקורה למשל באירלנד, אז אנחנו מוצגים בצורה די טובה. חקירה במיטרה זו חקירה במיטרה ולא פינקניק, ומרביצים בכל העולם, לא רק פה. בכל בית-טורח בעולם יש אלימות ואונסים והומוסקסואלים. זה רע, אבל זה חלק מהמערכת. כשאתה מכיר את המערכת קורה לך מה שקורה לרופאים שמתים להם אנשים בידיים. אתה לא מתרגש.

לנו אין בעיה עם אמנסטי. אנחנו איתם ביחסים אישיים מצויינים. יחסים של כבוד הדדי. אנחנו בהחלט לא שותפים לתחושה הציבורית שאמנסטי היא אויב המדינה.

● **האגודה מטפלת בהרבה מאוד סניות של אזרחים ערבים בארץ ובשטחים שזכויותיהם מוסרות. האזרח הישראלי אדיש לחלוטין למתרחש. מה דעתך על האטימות ועל קהות החושים בנושא זה?**

אני לא חושבת שיש אטימות, אני חושבת שאנשים פשוט לא מתרגשים לעשייה, אבל לעומת זאת אווירת התיסכולים בסאלון, בערב ליל שיש, היא מאוד גבוהה. כועסים, אבל זה לא עובר מהשלב של הכעס לשלב של עשייה.

● **את אומרת שאין אטימות, אבל מיקרה ריגית חוטפי האוטובוס מוכיח כי יש אטימות. אנשים לא התקוממו כמעט על כך שהרגו את שני החוטפים**

„עמדנו להגיש בג"ץ נגד צו-ההגבלה של אבו-עלי שאהין. המדינה אמרה שאם נותר על הבג"ץ, חבטל את צו-ההגבלה. עשינו זאת, והמדינה הוציאה צו-גידוש“

מבלי להביא אותם למישפט. רוב האנשים גם אם חשבו שלא צריך היה להרוג אותם, חשבו שלא צריך היה לעשות רעש סביב העניין.

בישראל קיימת בעיה של התנכרות לקונפליקט. אתה עושה אותו לא אנשי. אתה הופך את הערבים למשהו לא אנשי, בסיגנון של: להורים של המחבלים לא איכפת מהרגו אותם, יש להם הרבה ילדים. זוהי דהומאניזציה, האופיינית לחברה החיה במילחמה והחייבת להתגונן.

● **בתיאטרון חיפה מועלה בעת קבארט בשם „סטריות הרעל“, שיש בו קטעים משל ברכט ואחרים, שנכתבו ערב עליית הנאצים לשלטון בגרמניה. הקטעים האלה נראים מוכרים, רק שבמקום מויזיה, קוראים שם לגיבור היינץ, ובמקום שושנה קוראים לגיבורה גרטרוד.**
הרמיון בתהליכים רב, מסוכן ומפחיד. מצד

היה לו לדבר עם אנשים, והסיבה לכך היתה שהשליטנות רואים בו מנויג מתסיס ולא רוצים לחשוף אנשים אליו.

● **ולכן אסרו עליכם להיסגש איתו?**
כן.
● **מה עשיתם אז?**
רצינו להגיש בג"ץ על צו-ההגבלה, אבל זה

„בעיני, אנשי המחחרת היהודית הרבה כוחות סימבטים מאנשי הרב כהנא“

לא הספיק להיות רלוונטי, כי המדינה ביטלה את צו-ההגבלה והוציאה נגדו צו-גירוש.

● **עורכי-הדין שעובדים בשירותכם עושים זאת בהתנדבות?**
לא בהכרח. ברגע שאנחנו משרכים עותר עם עורכי-דין, זה תלוי כבר בעורך-הדין. אם עורך-הדין בוחר לעשות את עבודתו בהתנדבות, אנחנו מבקשים מהעותרים לתרום לאגודה.

● **בין חברי הנהלת האגודה לשמירת זכויות האזרח ישנה עורכת-דין השנויה במחלוקת, ליאורית דניאל, הפרקליטה של תנועת „בך“.**
אנחנו מאמינים בזכותו של אדם לטניגור. אני לא חושבת שליאורית זקוקה להגנה, זה שהיא מגנה על אנשי כהנא, לא צריך לעשות אותה שנויה במחלוקת. פגשנו לא ליאורית כשהגנה על יובל לרנר ולהפתעה היתה של הצדדים. לרנר התפלא שהתעניינו במעצרו המינהלי ואנחנו התפלאנו כשמצאנו שגם ליאורית מעניינת בנושא המישפטי, ולא דווקא מתרכזת באספקט הפוליטי. של כהנא עצמו. אני מוצאת כי צירופה של ליאורית להנהלה מאוד יעיל. היא אחרית לטיעונים בנושא ההתדיינות בנושא צו-ההגבלה.

● **איך מוצאת שזה מוזר כי אדם המגן על תנועה שרוצה לגרש את הערבים מהמדינה, נלחם מן הצד השני נגד צו-ההגבלה המוטלים על ערבים?**
אתה מייצג אדם כדי להגן על זכויותיו, לא מכיוון שאתה מאמין בדיעותיו. אם אני מתנגד לך, לך שיוציאו את כהנא מחוץ לחוק, זה לא אומר שאני מסכימה לדיעותיו.

● **באופן אישי את מסכימה לתביעתה של האגודה שלא להוציא את תנועתו של כהנא אל מחוץ לחוק?**
המיקרה של כהנא מאוד בעייתי. אישית, אני חושבת שמותר לדמוקרטיה, באופן בסיסי, להוציא תכנים מסויימים מחוץ לחוק. החשש שלי הוא, שברגע שאתה מתחיל לתת לגיטימציה לפסילה של תנועה ולהוצאתה מחוץ לחוק, יהיה לך קשה להתגבר על הדינמיקה של הפסילה.

אם יורשה לי לחזור לעניין ליאורית דניאל, לדעתי היא לא מסכימה עם דיעותיו של כהנא. הנקודה היא שהיא מגנה על זכותו לבטא את דיעותיו, ופה לדעתי ההבדל בין ליאורית ובין פליציה לנגר ולאה צמל. כשפליציה לנגר טוענת נגד גירוש, היא טוענת גם נגד הכיבוש. אצלה העניין הוא אידיאולוגי. אותו דבר לאה צמל. היא מנהלת מישפטים ומזדהה איתם אידיאולוגית. לא כל המישפטים שליאורית מנהלת מבוססים על אידיאולוגיה, אלא על טיעונים מישפטיים בלבד. כשהיא אינה מתייחסת לעניין שבטיפולה באופן פוליטי.

קחי למשל את נושא המחחרת היהודית. האם את פוסלת על הסף את יעקב הגלר? האם עורכי-הדין המגינים על עצורי המחחרת מזדהים איתם? לא דווקא. ובעיני, אנשי המחחרת הרבה פחות סימבטיים מאנשי כך. אנשי כך רק מדברים, אנשי המחחרת היהודית גם עושים.

● **אם מדברים על עצורי המחחרת היהודית, האם אין כאן מקום להתערבות של האגודה, איך יתכן שאדם שהעביר 50 מוקשים מקבל שנה וחצי מאסר ואדם ששטר לילד חוטף שנה, רק מפני שהוא ברזוי?**
מה אפשר לעשות, את רואה על דף אחד נעיתון את נועם ירון ואת הברזוי והעניינים יוצאות. בעניין של הברזוי מה אנחנו יכולים לעשות? אין פה בעיה של זכויות-אזרח, השופט פעל בתאם לחוק.

● **מי מממן אתכם?**
בעיקר תורמים מתו"ל. לא מומן הצלחתי